

Додаток № 9 до наказу директора
Центрального науково-дослідного інституту
Збройних Сил України
від 28.04.2021 № 37/од

ПОЛОЖЕННЯ
про проведення науково-дослідної (науково-організаційної) практики
здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії
в Центральному науково-дослідному інституті
Збройних Сил України

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням наукової ради
Центрального науково-дослідного інституту
Збройних Сил України
від 28.04.2021 р., протокол №4

Київ 2021

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про науково-дослідну (науково-організаційну) практику здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії (далі – Положення) Центрального науково-дослідного інституту Збройних Сил України (далі – Інституту) регламентує порядок і форми проходження практики здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії (далі — здобувачами).

1.2. Практика є одним із компонентів освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки здобувачів наукового ступеня доктора філософії. Проходження практики входить до обсягу кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС), визначених в Інституті для реалізації освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії.

1.3. Дане положення Інституту розроблено відповідно до Закону України: “Про вищу освіту”, Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261, Положенням про особливості організації освітнього процесу у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів України від 20.07.2015 № 346, Наказу Міністерства оборони України “Про затвердження Особливостей підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих військових навчальних закладах (науково-дослідних установах) Міністерства оборони України” від 24.20.2017 № 115 згідно з якими науково-дослідна практика передбачена як один із компонентів програми підготовки науково-педагогічних та наукових кадрів вищої кваліфікації.

1.4. Згідно з навчальними та робочими навчальними планами усіх спеціальностей здобувачі проходять практику в Інституті під час виконання науково-дослідних робіт, оперативних завдань, планування наукової діяльності, організації виконання завдань. Загальний обсяг практики складає 120 годин (4 кредити). Інститут самостійно розробляє і затверджує документи, що регламентують організацію практичного навчання ад’юнктів з урахуванням специфіки їхньої підготовки. Науково-дослідну практику організовує науково-дослідне управління (центр), за яким закріплений здобувач, а науково-організаційну науково-організаційний відділ.

1.5. В залежності від специфіки навчання за конкретною освітньо-науковою програмою, можливої наявності попереднього досвіду роботи здобувача на наукових та науково-педагогічних посадах, за погодженням з науковим керівникам здобувач може проходити наукову практику за індивідуальною програмою.

2. НАУКОВО-ДОСЛІДНА (НАУКОВО-ОРГАНІЗАЦІЙНА) ПРАКТИКА У СИСТЕМІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ІНСТИТУТУ

2.1. База практичної підготовки - це заклади, установи різних форм власності та підпорядкування, що співпрацюють з Інститутом на основі договорів. База практичної підготовки повинна забезпечувати виконання програми практики для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії.

2.2. Бази практик, повинні відповідати таким вимогам:

мати структури, що відповідають спеціальностям (спеціалізаціям), за якими здійснюється підготовка здобувачів;

мати кваліфікованих керівників практичної підготовки;

мати можливість надання здобувачам права користування бібліотекою, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практичної підготовки.

2.3 Базою для проходження науково-дослідної (науково-організаційної) практики є науково-дослідні управління (центри) Інституту, за якими закріплені здобувачі. Крім того, здобувач, як виняток, може пройти практику в інших наукових установах чи аналогічних кафедрах (підрозділах) освітніх закладів. Науково-дослідна практика у закордонних організаціях, партнерах Інституту проводиться з дотриманням вимог “Положення про порядок реалізації на академічну мобільність”, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.08.2015 року № 579.

2.4. Здобувачі можуть самостійно, за погодженням з відповідними науково-дослідними управліннями (центрами), обирати для себе місце проходження практичної підготовки. Побажання здобувача повинно бути обґрунтовано заявою на ім'я начальника науково-організаційного відділу. Не пізніше ніж за два тижні до початку практичної підготовки додається лист з відповідної установи зі згодою прийняти дану особу для проходження науково-дослідної практики.

2.5. Проведення науково-дослідної (науково-організаційної) практики відбувається із забезпеченням та створенням належних умов для проходження практичної підготовки здобувачів, дотримання правил і норм охорони праці, техніки безпеки і санітарії відповідно до чинного законодавства, проведення обов'язкових інструктажів з охорони праці.

2.6. Безпосереднє керівництво практикою кожного здобувача здійснюється визначеною особою від структурного підрозділу де проводиться практика або його науковим керівником.

2.7. Здобувачі інших наукових установ (закладів вищої освіти) можуть проходити практику в Інституті на умовах договорів, укладених між Інститутом (базою практики) і відповідними закладами.

2.8. Опис науково-дослідної практики:

Найменування показників	Характеристика практики за формами навчання
	Денна
Вид практики	Науково-дослідна (науково-організаційна)
Обсяг годин	120
Обсяг кредитів	4
Тривалість у тижнях	4
Форма контролю	звіт

3. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ (НАУКОВО-ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ) ПРАКТИКИ

3.1. Метою науково-дослідної практики є оволодіння, поглиблення та розширення комплексу професійних компетентностей та якостей, необхідних під час здійснення наукової діяльності (інтелектуальної творчої діяльності, спрямованої на одержання нових знань та (або) пошук шляхів їх застосування, основними видами якої є фундаментальні та прикладні наукові дослідження).

Метою науково-організаційної практики є оволодіння, поглиблення та розширення комплексу професійних компетентностей та якостей, необхідних під час здійснення науково-організаційної діяльності (діяльності, спрямованої на методичне, організаційне забезпечення та координацію наукової, науково-технічної та науково-педагогічної діяльності).

3.2. Завданнями науково-дослідної (науково-організаційної) практики є:
сприяти самовдосконаленню здобувачами універсальних якостей дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, пошуку та критичного аналізу інформації, управління науковими проектами, реєстрації прав інтелектуальної власності;

поглибити навички здобувачів щодо пошуку, самостійного відбору та обробки наукової інформації й емпіричних даних з предмету дослідження;

розвинути здатність здобувача до генерації нових ідей (креативність);

сприяти удосконаленню здатності розробляти та застосовувати інструментарій, проводити теоретичне та емпіричне дослідження, аналізувати й узагальнювати, а також презентувати його результати, обґрунтувати висновки;

розвинути здатність до апробації результатів наукового дослідження їх поширення та впровадження в практику наукової роботи;

створити умови для формування здатності ад'юнктів до використання методів наукового дослідження для оцінювання результатів роботи;

сформувати здатність до диференціації професійної діяльності відповідно специфіки наукової роботи, її змісту, видів та напрямів;

сприяти удосконаленню здатності до розробки науково-методичного забезпечення наукової роботи, впровадження інновацій у професійну діяльність.

4. РЕЗУЛЬТАТИ ПРОХОДЖЕННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ (НАУКОВО-ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ) ПРАКТИКИ

Шифр компетенції	Розшифровка надбаної компетенції
СК01	Здатність виконувати оригінальні дослідження, зокрема на заходах підготовки Збройних Сил України та під час виконання ними завдань, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері військового управління та дотичних міждисциплінарних напрямках з воєнних наук, національної безпеки, безпеки державного кордону та суміжних галузей.
СК02	Здатність інтерпретувати результати проведених експериментів (у тому числі проведених під час заходів підготовки Збройних Сил України) та брати участь у дискусіях із досвідченими науковцями в галузі військового управління стосовно наукового значення та потенційних наслідків отриманих результатів.
СК03	Здатність розробляти науково-обґрунтовані рекомендації щодо здійснення та вдосконалення військового управління з урахуванням вітчизняного досвіду, досвіду європейських та євроатлантичних країн-партнерів.
СК04	Здатність застосовувати та удосконалювати сучасні інформаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення, у тому числі із європейського і євроатлантичного простору, у науковій та освітній діяльності.
СК05	Здатність здійснювати наукову, науково-організаційну та/або науково-педагогічну діяльність із застосування сучасних методологій, методів та інструментів наукової діяльності.
СК06	Здатність виявляти проблеми функціонування системи керівництва силами оборони під час стратегічних дій, оборонного планування, продукувати нові ідеї та пропонувати практичні шляхи щодо їх розв'язання з урахуванням європейської та євроатлантичної інтеграції.
СК07	Здатність виявляти проблеми управління військами (силами) під час підготовки і ведення об'єднаних операцій (бойових дій, бою) угруповань військ (сил) видів (родів) військ, інших складових сил оборони, їх забезпечення та підтримки, продукувати нові ідеї та пропонувати практичні шляхи щодо їх розв'язання з урахуванням європейської та євроатлантичної інтеграції.
РН01	Мати передові концептуальні та методологічні знання в сфері військового управління за видами збройних сил, інших

	військових формувань і правоохоронних органів і суміжних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.
PH02	Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми військового управління за видами збройних сил, інших складових сил оборони державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних фахових наукових виданнях.
PH03	Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з військового управління за видами збройних сил, інших військових формувань і правоохоронних органів та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.
PH04	Розробляти, удосконалювати та досліджувати концептуальні, математичні і комп'ютерні моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у сфері військового управління та дотичних міждисциплінарних напрямках.
PH05	Вміти ідентифікувати наукові та практичні проблеми у воєнній сфері, глибоко розуміти загальні принципи та методи воєнних наук, національної безпеки, безпеки державного кордону, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері військового управління за видами збройних сил, інших складових сил оборони.
PH06	Володіти вміннями та навичками з питань організації і проведення наукових досліджень, їх методичного та нормативного забезпечення, опрацювання наукових та інформаційних джерел під час проведення наукових досліджень, застосування активних методик обговорення та вирішення наукових проблем.
PH07	Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми у сфері військового управління за видами збройних сил, інших військових формувань і правоохоронних органів з

	дотриманням норм академічної доброчесності і врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів.
PH08	Вміти виявляти, знаходити шляхи розв'язання проблем, пов'язаних з керівництвом сектором безпеки та оборони, управління військами (силами), їх забезпечення та підтримки. Знати основи функціонування систем керівництва силами оборони під час стратегічних дій, оборонного планування та управління військами (силами) під час підготовки і ведення об'єднаних операцій (бойових дій, бою) угрупованнями військ (сил) видів (родів) військ, інших складових сил оборони, їх забезпечення та підтримки.

5. СТРУКТУРА НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ (НАУКОВО-ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ) ПРАКТИКИ

Етапи проходження практики та види діяльності студентів	Розподіл годин між видами робіт
Отримання завдань, рекомендацій та форми звітності	4
Опрацювання практикантами нормативних та науково-методичних документів з організації та проведення наукової та науково-технічної діяльності	18
Планування, проведення та аналіз результатів власної науково-дослідної роботи здобувачів:	
розробка концепції дослідного проекту (проектів тактико-технічних завдань, робочих програм, вибір показників, вибір методик, тощо);	20
участь у дослідних процедурах (науково-дослідних роботах, науковому супроводженні, на заходах підготовки, _____ узагальнення досвіду);	42
підготовка звіту за результатами дослідження;	18
презентація результатів дослідження.	10
Підготовка та подання звіту про проходження практики	4
Обговорення досвіду практики в науково-дослідному підрозділі, за яким закріплений здобувач (ад'юнкт)	2
Презентація результатів практики в ході звітних зборів у рамках засідання секції науково-дослідного управління (центру) – бази практики	2
Усього	120

6. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

6.1. Особливості організації і проведення практики.

Науково-дослідна (науково-організаційна) практика в системі вищої освіти на третьому освітньо-науковому рівні є компонентом професійної підготовки до наукової діяльності та являє собою вид практичної діяльності

здобувачів. Здобувач може проходити практику на базі закріпленого науково-дослідного управління (центру) або структурного підрозділу Інституту, де працює його науковий керівник.

Керівником практики здобувача є його науковий керівник.

Науково-дослідна (науково-організаційна) практика спрямована на систематизацію, закріплення та удосконалення знань, умінь і навичок, здобутих у процесі вивчення дисциплін за освітньо-науковою програмою; застосування сучасних методів збирання, аналізу, оброблення наукової інформації для реалізації наукового проекту/експерименту, власне здійснення експериментальної частини з наукового дослідження; використання сучасних інформаційних технологій наукової інформації; реалізацію умінь викладати здобуті результати у вигляді звітів, публікацій, доповідей; удосконалення навичок самоосвіти і самовдосконалення тощо.

6.2. Завдання здобувачів під час проведення практики:

опрацювати документи, що регламентують науково-дослідну та науково-організаційну діяльність Інституту;

визначити напрями та теми дослідження, що відповідають змісту наукової діяльності підрозділу, де проводиться практика, типи, види, моделі та методи науково-дослідної роботи, що застосовуються підрозділом, де проводиться практика;

розробити концепцію дослідного проекту відповідно до спрямованості науково-дослідної роботи підрозділу, де проводиться практика та напрямку власної дослідної роботи;

організувати та провести дослідні процедури, пов'язані із пошуком, відбором та обробкою наукової інформації, збором та аналізом емпіричних даних, узагальненням результатів проведених досліджень, в рамках власного наукового дослідження або планової науково-дослідної діяльності Інституту;

підготувати науковий звіт за результатами проведеного дослідження та рекомендації щодо їх впровадження в практиці наукової роботи та діяльності Інституту, що здійснюють підготовку фахівців із наукової роботи;

презентувати результати власного наукового дослідження або науково-дослідної роботи під час наукового заходу;

підготувати наукову публікацію за результатами власного наукового дослідження або науково-дослідної роботи;

підготувати звіт за результатами практики.

6.3. Обов'язки здобувачів під час проходження науково-дослідної (науково-організаційної) практики.

Під час проходження практики здобувач зобов'язаний:

одержати від керівника практики Програму науково-дослідної (науково-організаційної) практики, консультацію щодо форм звітності та оформлення необхідних документів;

у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені Програмою практики;

нести відповідальність за виконану роботу;

своєчасно оформити звітну документацію;

захистити звіт про проходження практики.

6.4. Обов'язки наукового керівника:

ознайомити здобувача з Програмою практики, її метою, завданнями, критеріями оцінювання результатів, вимогами до звіту про практику;
здійснювати контроль за своєчасним прибуттям здобувачів для проходження практики, за виконанням ними програм практик;
надавати методичну допомогу під час виконання завдань практики;
брати участь в установчих та звітних зборах;
оцінити результати проходження практики.

7. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧА

7.1. Система оцінювання науково-дослідної (науково-організаційної) практики

Зміст завдання	Форма звітності	Кількість балів	Максимальна кількість балів
Розробка концепції дослідного проекту	Проект	0-20	20
Участь у дослідних процедурах	Звіт	0-30	30
Підготовка звіту за результатами дослідження	Звіт	0-10	10
Захист звіту з науково-дослідної (науково-організаційної) практики	Залік	0-40	40
Загальна максимальна сума балів			100

7.2. Перелік звітної документації.

Звіт про проходження практики (додаток А)

7.3. Вимоги до звіту про практику.

Звіт про практику повинен включати перелік основних видів діяльності, що були виконані здобувачем під час практики із зазначенням форм, в яких були втілені їхні результати та кількості балів, наданих здобувачеві за виконання кожного із видів діяльності керівником практики. До звіту мають бути додані копії матеріалів наукової роботи ад'юнкта, виконаної під час практики (статей, доповідей, презентацій, тощо).

Звіт підписується і затверджується керівником практики (науковим керівником) та подається у термін, встановлений науково-дослідним управлінням (центром).

7.4. Система контролю та критерії оцінювання.

Контроль за виконанням здобувачем завдань практики здійснюється керівником практики у формі безпосереднього спостереження за його діяльністю, аналізу результатів проведеної здобувачем під час практики наукової діяльності (статей, доповідей, презентацій, тощо), співбесід з здобувачем, обговорення виконання завдань наукової практики з науковцями науково-дослідного управління (центру).

Підсумки практики підбиваються на засіданні секції науково-дослідного управління (центру) Наукової ради Інституту, яке передусє даті закінчення науково-дослідної практики.

Критеріями оцінки є:

успішність виконання здобувачем індивідуальних завдань практики;
дотримання здобувачами етичних правил, правил внутрішнього розпорядку наукової установи; власна активність, ініціативність здобувача в процесі виконання завдань практики;

повнота, логічність і досконалість звіту про проходження практики;
якість, коректність, теоретична грамотність і практична цінність представлених матеріалів.

Оцінка процесу проходження практики здобувачів керівником практики є рекомендаційною. Підсумкова оцінка за науково-дослідну практику виставляється у вигляді балів на основі захисту здобувачем представлених звітних матеріалів, засвідчених керівником практики.

7.5 Шкала відповідності оцінок:

Кількість балів	Оцінка ECTS	Традиційна оцінка	Значення оцінки
90-100	A	відмінно	відмінний рівень знань / умінь / навичок в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
80-89	B	дуже добре	достатньо високий рівень знань / умінь / навичок в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
65-79	C	добре	в цілому рівень знань / умінь / навичок з незначною кількістю помилок
55-64	D	задовільно	посередній рівень знань/умінь/навичок із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
50-54	E	достатньо	мінімально можливий допустимий рівень знань / умінь / навичок
35-49	FX	незадовільно	з обов'язковим повторним проходженням – досить низький рівень знань/умінь/навичок, що вимагає повторного проходження
1-34	F	неприйнятно	менше 34 балів або не виконані інші умови допуску

Заступник начальника Центрального науково-дослідного інституту
Збройних Сил України з наукової роботи
полковник

Анатолій ЗВАРИЧ

Центральний науково-дослідний інститут Збройних Сил України

(Науково-дослідне управління(центр))

ЗВІТ

про проходження науково-дослідної (науково-організаційної) практики

(ППІ здобувача)

(ППІ керівника, науковий ступінь, вчене звання)

За період практики було здійснено:

№ з/п	Зміст тем/видів діяльності за етапами практики	Звітність (стаття, участь у конференції тощо)	Кількість балів за виконання
Загальна кількість балів			

Здобувач _____
(підпис)Керівник _____
(підпис)